

VIDENBEHOV OG FORSKNINGSINDSATSER TIL UNDERSTØTTELSE AF REDUKTION I LANDBRUGETS EMISSIONER I BEDRIFTS- PERSPEKTIV

NIELS HALBERG,
DCA - AU

Løbende dialog og rådgivning imellem MIM og FVM incl styrelser og DCA/AU vedr. muligheder for at reducere emissioner

Fra MIM til DCA, Sept 2020: En samlet bestilling vedr. "Vurdering af drivhusgasreduktioner og uddybet beskrivelse af en række konkrete klimavirkemidler til foder, stald og lager."

Leveret: 26.01.2021

Notat vedr. **anvendelse af fedt til malkekøer som virkemiddel til reduktion af drivhusgasser**

Af Christian Friis Børsting, Martin Riis Weisbjerg, Peter Lund, Maria Holst Kjeldsen, Marianne Johansen, Institut for Husdyrvidenskab, Aarhus Universitet og

Anders Peter Adamsen, Henrik Bjarne Møller, Institut for Bio- og Kemiteknologi, Aarhus Universitet

Fagfællebedømt af Mette Olaf Nielsen, Institut for Husdyrvidenskab og Michael Jørgen Hansen, Institut for Bio- og Kemiteknologi, Aarhus Universitet

Leveret: 12.01.2021

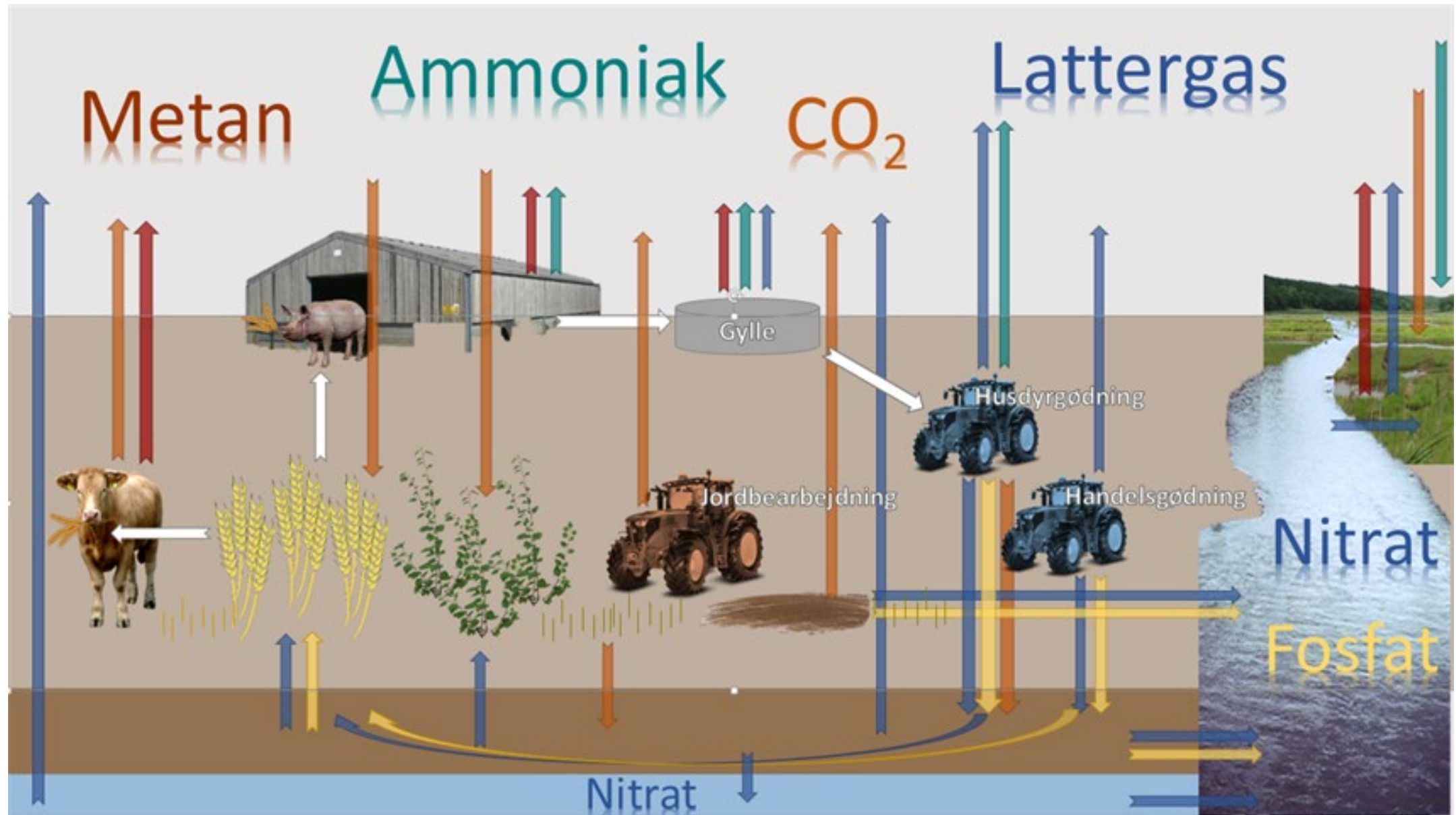
Effekt af hyppig udslusning af gylle på metanproduktion

Af seniorforsker Anders Peter Adamsen, seniorrådgiver Michael J. Hansen og seniorforsker Henrik B. Møller, Institut for Ingeniørvidenskab, Aarhus Universitet

Fagfællebedømt af professor Søren O. Petersen, Institut for Agroøkologi, Aarhus Universitet

Nye forudsætninger og antagelser, nye beregninger, ikke endnu publiceret i videnskabelige tidsskrifter, Peger på behov for yderligere dokumentation og forskning
Igangværende forskning forventes at give bedre resultater

Kvælstof- og kulstofkredsløbene

Muligheder for at reducere emissioner via driftsledelse

Oversigt delvist baseret på tidligere AU indlæg

• Metan:

- fodring,
- avl/forædling,
- Opstaldning samt håndtering af gylle i stald og lager

• Lattergas, N₂:

- Husdyrgødning: lagring, forsuring,
- Handelsgødning: mængde, valg af typer, nitrifikationshæmmere,
- Sædskifte: valg af afgrøder, rækkefølge, blandinger,

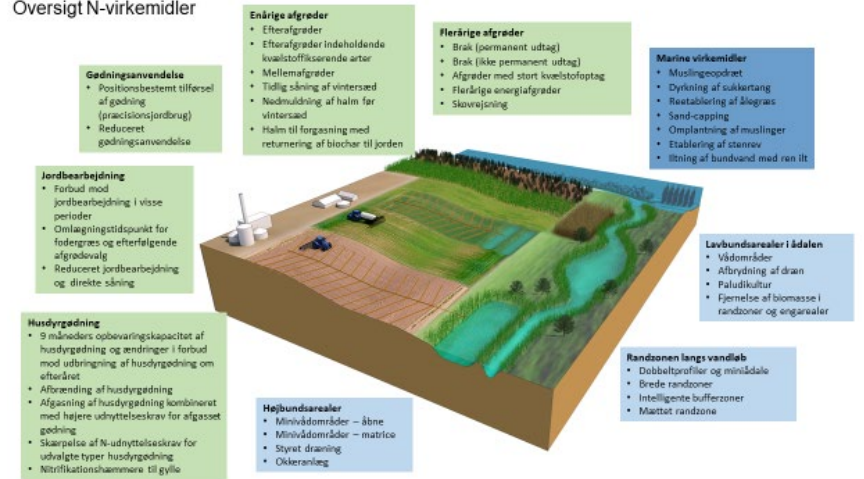
• Kobling til nitrat udvaskning og ammoniak tab

- Kendte virkemidler,
- Bedriftsregnskab
- Lagring i jord
- Landskabs tilgang og retentionskort

• Kulstof, CO₂:

- Afgrøder og sædskifte
- Biokul
- Landskab

Oversigt N-virkemidler

Mulige virkemidler til lattergasreduktion

- **Godt landmandskab**
  - rette form
  - rette mængde
  - rette tid
  - rette sted
- **Nitrifikationshæmmere**
  - handelsgødning
  - gylle
- **Behandlingsteknologier**
  - biogasbehandling
  - gylleseparation

Vidensbehov til brug for implementering af praktiske virkemidler i et bedriftsperspektiv (regulering, compensation, ..)

=> Effekter på emission af drivhusgasser og tab af nitrat hhv. ammoniak

- Stalde: basis målinger på forskellige staldtyper, lagertyper og husdyr produktions systemer
- Nye stalde: ændret gulv/spalte areal, udtømnings praksis, gødningsoplagring,
- Husdyrgødningslagre:
  - forsuring, strategier ift. tidspunkt, dosering, hyppighed, sammenhæng med forsuring v udbringning, ...
  - Telt overdækning ift. metan og ammoniak
- Stalde og husdyrgødningslagre samt udbringning : samlet langtidseffekt af forsuring, kædebetraktning, med/uden biogas
- Fodring af køer: øget fedt, grønt protein; fodermiddel X;
- Genetiske forskelle i metan udskillelse (måling på enkelt dyr); avlsprogrammer
- Besætningsstrategi for køer inkl. fodring, udskiftning og avl : Samlet effekt på metan udskillelse per kg mælk
- Sammenhæng med sædskiftet; afgrødevalg, græs/majs (afledte effekter på N, lattergas, C)

Vidensbehov til brug for implementering af praktiske virkemidler i et bedrifts- perspektiv (regulering, compensation, ..)

Effekter på emission af drivhusgasser og tab af nitrat hhv. ammoniak

- Nationale emissionsfaktorer ift IPCC –tilstrækkelig dokumentation
- Sædskifter (afgrødevalg og rækkefølge) inkl for grøntsager
- Håndtering af efterafgrøder og afgrøderester samt ompløjning af græs/kløvergræs
- Gødningstyper og brug af nitrifikations hæmmere
- Reduktion i gødningsforbrug m/u værditab i marken
- Reduceret jordbearbejdning hhv effekt af struktur skader for samlet effekt på lattergas og C binding
- Brug af biochar/biokul (C lagring, lattergas, N udvaskning) set ift. Biomasse og kulstofbalance
- Udtagning af forskellige jorde (brak)
- Udtagning af organiske jorde og etablering af vådområder ift lattergas, kulstof binding/reduktion af mineralisering, kvælstofudvaskning

Vidensbehov til implementering af en reguleringsmodel

- Basisniveau af emissioner for forskellige bedriftstyper
- Effekt af geofysiske forhold og vægtning heraf ift bedrift og virkemidler
- Std. værdier for effekt af virkemidler (differentieringsgrad og validitet)
- Registrering og dokumentation af praksis ift. virkemidler
  - Teknologi
  - Driftsledelse
- Bedriftsmodel hhv. sædskiftemodel for samlet vurdering af driftsledelse og implementering af forskellige virkemidler
- Incitamenter ift omkostninger og praktiske muligheder
- Landskab/opland ift. kollektive ordninger og incitamenter, free-riders
- Synergi effekter og trade-offs

Igangværende forskningsprojekter på området jordbrug - klima

I 2019 afsatte fødevareministeren 90 mio. kr. til 10 projekter, som blandt andet skal finde løsninger til at nedbringe drivhusgasser fra landbruget.

<https://lbst.dk/tvaergaende/klima/forskning-om-landbrug-og-klima/#c84349>

2021, supplerende midler til rådighed: 25 stk. konceptnoter med forslag til forskning i forlængelse af igangværende projekter;

EJP Soil: tværeuropæisk partnerskab om jord og klima; Mål: Bl.a. at skabe baggrund for opgøre landbrugs C-lagring v forskellige praksis, mm.

I øvrigt enkelte projekter finansieret af Innovations fonden, Icrofs, GUDP, produktionsfondene, EU

Specifikke virkemidler vs bedriftsregnskab til målrettet regulering

Eksisterende viden formidles mellem AU og FVM: "Klimatabel" med årlig opdatering og ajourføring

Realistiske mål for videnopbygning indenfor 4-5 år (personligt bud, forudsætter midler):

- Første version af std. tal for bedriftstyper opdelt på væsentligste staldtyper, fodring, sædskifter, efterafgrøder, jordbundsforhold (geografi?), håndtering af husdyr og handelsgødning, ...
- Liste med virkemidler til reduktion emissioner i stald, lagre, mark
- Udvalgte grundforudsætninger ift. geofysiske forhold
- Model ver 1.0 til beregning bedriftseffekt v. udvalg af virkemidler ift. emissioner, produktion og økonomi
- Sammenhæng med opskalering til nationalt niveau ... - via partielle emissioner eller via repræsentative bedriftsmodeller?

Næste skridt, 10 årigt perspektiv:

Mekanistisk model for omsætning af N, C mm. til simulering af emissioner ved forskellig bedriftstyper og praksis

Målrettet regulering på bedrifts – og landskabsniveau m lokale faktorer (landskab, retention, ..)

Partielle effekter, bedriftsregnskaber og national opskalering vs politiske effektmål og klimaloven: Behov for nytænkning af målopfølgning

- Mange emissions faktorer : flere stoffer, mange kilder
- Usikkerheden stor – måleusikkerhed og naturlig variation
- Mange virkemidler i spil, effekter usikre og varierer med driftsledelse
- Gensidig påvirkning dvs. behov for system-/bedriftsbetragtning
- Estimat af basisniveau vil ændre sig med øget viden og præcision
- Estimer for virkning af tiltag vil ændre sig med øget viden ("klimatabellen")
- Etablering og senere evaluering af partielle mål:
  - På hvilket detail- hhv. aggregeringsniveau?
  - Hvordan håndtere og tydeliggøre usikkerhed?
- Hvad kan vi lære af +30 års kvælstof regulering og nationale mål?
- Sideløbende med den faglige videnopbygning kunne igangsættes udvikling af bedre metoder til kvantificering af effektmål ift politiske målsætninger og deraf afledte målopfølgning, som i højere grad ind tænker usikkerheder og forventet vidensopbygning